

1
6
8
3
-
1
9
3
3

Sobieski Jánost, a Magyarországot török iga alól felmentő lengyel királyt ábrázolja csapatai élén fenti képünk, melynek eredetijét a vatikáni múzeumban őrzik. (A "Gazeta Katolicka" szívségéből)

250 éve üzték ki a törököt magyar földről

AZ OSZTRÁK ÉS TÖRÖK SEREGBEN EGYMÁST MORZSOLTA FEL A 150 ÉVES ELNYOMATÁS UTÁN MEGMARADT MAGYARSÁG — A TÖRTÉNELEM EGYIK LEGKIMAGASLÓBB FORDULÓPONTJÁT UNNEPLIK SZERTE A VILÁGON

1683 szeptember 12-én este-felé, kevéssel napnyugtá után, nagy recsegéssel nyitlak ki Bécs város kapui. Óriási esemény volt ez, mert az ősi császárfészek nehéz vaspántos portái július 17-e óta egyszer sem nyitlak meg. A Duna felé tekintő boltoszat, öblös várkapun a lakosság tébolyodott üdvívalgása közben lovagolt két fegyveres lovag: Károly lotharingiai hadvezér, mellette hatalmas, fekete arabs ménen testes, szélesvállú, domboru mellű, nagy, szürkebajuszú és kurtanyaku katonája: imponáló jelenség Sobieski János, kilenc év óta III. János néven Lengyelország királyja.

Bécs lakosai persze csak azt tudták, hogy megszabadították büszke és gazdag városukat, amely nyolc hete szenvedte a törökök ostromának rémületét és inségét. Még nem sejtették, hogy a győzelem fordulópontot jelent Európa történetében és megtöri azt a török hatalmat, amely 230 esztendője sanyargatja és fenyegeti a keresztény civilizációt.

ROPPANT TÖRÖK SEREG VONULT A MAGYAR FÖLD ELLEN

Kétségtelen, hogy ez a bécsi ütközet, amelyben Lotharingiai Károly és Sobieski János egyesült hadai megsemmisítették és széjjelszórták Kara Musztafa ozmán nagyvezír hatalmas seregét, a legnagyobb győzelem volt, amelyet keresztény fegyverek valaha is arattak a török félhold lobogóján.

A szultán hadai Kara Musztafa nagyvezír parancsnoksága alatt Belgrád felé gyülekeztek ennek az 1683-ik évek a kora tavaszán. Rémitő hírek jártak a seregek előtt. Akkor had vonult fel fenyegetően a leigázott Magyarországot felé, amelyet eddig még az ozmán hatalom sem mozgósított. Hőolvasdás ideje volt, a hadi tevékenység korszaka. Ebben az időben ugyanis megszünt minden harc, megpihent minden háborús akció, ha beköszöntött a ziman-kós tél.

Egyik félnek sem volt kedve az időjárás viszontagságaival dacolni, főképpen pedig vállalni azt a kockázatot, hogy a tél időben nincsen mit zsákmányolni a letarolt mezőkön és a hadsereg javarésze egyszerűen éhenpusztul, mert nem tudja önmagát élemezni! A hadseregek javarészt ilyenkor szabadságotáltak. A megmaradt, csekélyebb létszámú kötelékeket pedig tél szállításra vezényelték. Tavasszal, a zsendülő vetések

250 éve üzték ki a törököt magyar földről

AZ OSZTRÁK ÉS TÖRÖK SEREGBEN EGYMÁST MORZSOLTA FEL A 150 ÉVES ELNYOMATÁS UTÁN MEGMARADT MAGYARSÁG — A TÖRTÉNELEM EGYIK LEGKIMAGASLÓBB FORDULÓPONTJÁT UNNEPLIK SZERTE A VILÁGON

1683 szeptember 12-én este-felé, kevéssel napnyugtá után, nagy recsegéssel nyitlak ki Bécs város kapui. Óriási esemény volt ez, mert az ősi császárfészek nehéz vaspántos portái július 17-e óta egyszer sem nyitlak meg. A Duna felé tekintő boltoszat, öblös várkapun a lakosság tébolyodott üdvívalgása közben lovagolt két fegyveres lovag: Károly lotharingiai hadvezér, mellette hatalmas, fekete arabs ménen testes, szélesvállú, domboru mellű, nagy, szürkebajuszú és kurtanyaku katonája: imponáló jelenség Sobieski János, kilenc év óta III. János néven Lengyelország királyja.

BÉCS ÉS RÓMA — MAS VÉLEMÉNYEN

A bécsi udvar nagyon kényelmesen nézte a török készülődést. A császárt olyan tanácsadók vették körül, akik vajmi keveset törődtek Magyarország sorsával és hidegen gondoltak arra az eshetőségre, hogy a török seregek még egyszer elözönlök az idegen megszállás alatt már viszonylagos békét élvező Magyarországot és talán végigpusztítják azokat a dunántúli végeket is, amelyek még eddig szabadok voltak. Bécsben az a hír járta, hogy Kara Musztafa seregei Komáromot és Győrt akarják megvívni, tovább azonban nem törekszenek.

Ince pápa viszont fáradhatatlan buzgalommal mutatott rá arra, hogy Magyarországot nem szabad odadobni martalékul a török barbárságnak. Maga is hatalmas összeggel sietett a hadiköltségek előteremtéséhez.

A bécsi haditanácsban 1683 április elején még nagy vitaközpontok között folyt a huzavona.

HIBA, AMIT AZ ELLENSÉG UTÁNOZ ...

Kara Musztafa óriási seregeivel nehézkesen mozgott nyugat felé. Egy ideig táborában tartózkodott maga a szultán is. Már magyar területen voltak, mikor a nagyvezír a táborba rendelte fűrgé lovasságával a tatár kánt, valamint a moldovai és havasalföldi vajdákat az oláh seregekkel. A haditerv az volt, hogy a török főcsereg a Duna jobbpartján halad Bécs felé, míg Thököly a balparton.

Junius vége felé a nagyvezír már Székesfehérvárról volt és lovassága a Rába vidékén kóborolt. Az a terv, hogy Károly állásait a jobbszárny felől fogják megkerülni. Július 2-án Móricshidánál meg is vertek egy német osztagot, a tatárok átkeltek a Rábán és már hátulról fenyegették a császári sereget. Károly akkor a lovassággal a Lajta mögé húzódott és tüzéséget a Csallóközben hagyta.

A sereg ilyen szétforgácsolása könnyen megbosszulhatta volna magát, ha Kara Musztafa katonai tehetség lett volna! Így azonban ez a nagyszakállú, elpuhult nagyvezír nem használta ki a kedvező alkalmat, nem igyekezett a széjjelforgácsolt császári sereg egyes

részeit külön-külön megsemmisíteni, hanem követte ellenfele rossz példáját.

HIABA KÖNYÖRGÖTT A NÁDOR A CSÁSZÁRNÁL

Erre az időre esik Esterházy nádor kétségbeesett könyörgése a császárnál és kilincselése a bécsi udvarban a végsőkéig meggyötört, barbár ellenségnek véd telenül odadobott Magyarországról. A nádor azért instancizott, hogy ne hagyják cserben a magyar földet! Kérése egészen hatástalan volt. Az egész haditervet arra a gondolatra építették fel, hogy az osztrák tartományokat, a birodalom lajtántul részét kell védelmezni. A magyar koronát gyorsan Bécsbe vitték, nehogy a török kezébe kerüljön. Közben pedig a török feltartóztatlanul nyomult előre.

A Vatikán nem szünt meg figyelmeztetni Bécsre, hogy az európai helyzet kulcsa Magyarországon van. Azt tanácsolta a bécsi udvarnak, hogy béküljön ki Thököly Imrével. Türelmet kért Thököly és az elkecseregett magyarsággal szemben és védelmet a magyar földnek.

Július 14-én a nagyvezír már Bécs alá érkezett hadaival, de a város teljes körülrzése csak 17-én következett be. Erre János lengyel király 30.000 főnyi hadával Bécs felé indult.

BÉCSAPTA A TÖRÖK ERDÉLY FEJEDELMÉT

Károly közben várt, nem kockáztatott semmit, kitért a Kara Musztafa hadaival való találkozás elől és az időt arra használta fel, hogy a Thököly parancsnoksága alatt álló egyesült török-magyar sereget tegye tönkre és biztosítsa a Bécsre annakidején felmentő seregek hátát a támadás ellen. Thököly kedvetlenül harcolt a hierceg seregei ellen. Ő ugyanis 50.000 főnyi török sereget kért már hetekkel előbb, hogy ezzel betörjön az örökös tartományokba, de csak jelentéktelen erőt kapott.

Kara Musztafa ki akarta éhezteni Bécsre, az osztrák hadvezér pedig vártni és fásztatni akarta Kara Musztafát. Persze, nem volt könnyű ez a várakozás, mikor a fűrgé tatár lovasság csupán Alsó-Ausztriában ötszáz községet perzselt fel.

NEGYED ÉVEZREDEL EZELETT ...

Szeptember 9-ike volt, mikor a fővezér hírt kapott arról, hogy a Bécsből észak felé eloltott török jobbszárny fölött megjelentek Sobieski János előretolt lovasságának elővédjei. Szeptember 12-én délben megtörtént végre Sobieski és Károly hadalnak egyesülése. Megindult irtóztató erővel a támadás Kara Musztafa ellen, aki kibontotta a próféta szent lobogóját. A tatár kán 20.000 lovasa nem volt

Tallózás a nagyvilágban

DIKTÁTOROK KORMÁNYOZZAK AUSZTRIÁT ANGOL DIÁKOKAT BANTALMAZTAK A BELGÁK — KATONAI ZENDÜLÉSTŐL TART JAPAN — LETARTÓZTATÁSOK NÉMETHONBAN

ALASKA, az Egyesült Államok Oroszországtól megvásárolt északi területe ismét kimutatta, hogy összefüggő tagja a Rocky Mountains láncainak. A múlt hét során ugyanis többször megisméltődött enyhe földrengés reszkette meg az észak-amerikai földrész e legmagasabb fekvő, legnyugatibb nyulványát. A Skagway városából érkező jelentések szerint a földrengés nem okozott komolyabb kárt.

AUSZTRÁLIA japán támadásra készül. Az eddigelő csupán jelentéktelen hadlerővel rendelkező Ausztráliát rohamtempóban militarizálják. Elsősorban hatalmas parti erődítményeket építenek, hogy viszonylag a közeli jövőre várható japán támadás esetén legalább addig távoltarthassák a szárazföldtől a japán hadihajókat, míg megérkezik az angol flotta. Az első nagy erődítmény építési munkálatait már meg is kezdték. Sídneyből egy hadosztályt küldtek Port Darwinba; ez lesz a magva az ott felállítandó helyőrségnek.

AUSZTRIA kormányát az elmúlt heti zavargások tanulságaként újjaalakította Dolfuss kancellár, ki ezuttal mellőzte Winkler alkancellárt, a demokráta földművespárt vezérét és Vaugoin hadügyminisztert, aki immár 16 kormányváltás ellenére megtartotta tárcáját. Miután a Heimwehr szervezet vezetője, Fey őrnagy az alkancellári, azaz miniszterelnök-helyettesi hivatalba emelkedett, az új osztrák kormányt eszerint még nagyobb szigorral fog fellépni a hitlerista irányzattal szemben.

BELGIUM hatóságai kellemtelen helyzetbe kerültek néhány határrendőr durva viselkedése miatt. Harmfackét angol iskolásfiu ugyanis Herbesthal határmelletti falunál lépett belga területre s minden gyanu nélkül mutatták be utlevelüket a határrendőröknek. Tekintettel azonban arra, hogy a diákok hitlerista horogkereszt-jelvényt viseltek, a belga rendőrök bezárták, sőt ütlegelték őket.

A BULGÁR királyi pár Párisból Londonba érkezett. Az ut azokkal a tervekkel áll összekötöttesben, amelyek Bulgáriát be akarják vonni Közép-európa újjaépítésébe. A párisi sajtó szerint az utazásnak egy másik célja 9 millió font sterlinges kölcsön megszerzése.

DÉL-AFRIKA Jöreménység foka közelében levő Queens-townban meghalt Goeba aszszony, aki arról volt nevezetes,

csaknem két és fél évszázada már — megtört. A dühöngő szultán megfojtatta Kara Musztafa nagyvezírt, de ezzel nem tette meg nem történté azt a vereséget, amely olyan reménytelenül megsemmisítette a török főerőt, hogy hosszú ideig nem is lehetett mód annak helyreállítására. Hamarosan — még októberben — megvívják Sobieski és Károly hadal a győzelmes párkányi ütközetet, bevették Esztergom várát, Visegrádot, Vácot és Pestet. Buda ostroma még csaknem három esztendőig várattott magára, de elkövetkezett az is, e dicsőséges bécsi csata utójátékaként, hogy befejeződjék magyar föld felszabadítása és ezzel együtt az Európára szabadult veszedelem megsemmisítése.

IRAK új királyt koronázott Emir Ghazi, a 21 éves trónörökös személyében. Amint a kisázsiai arab királyság székhelyére, Bagdadba megérkezett annak híre, hogy Feysal király Svájc Bern városában meghalt, az angol egyetemeken nevelődött trónörökös azonnal megkoronázták.

JAPAN kormánya katonai lázadásról tart, amiért Inukai volt miniszterelnök gyilkosainak 11 cinkosát egyenként négy évi fegyházra ítélték. A gyilkosok halálbüntetését még nem hajtották végre, éppen miután a hadsereg elégedettségével számoltak. Katonai körökben ugyanis nem jó szemmel nézik a civilek országglászt és katonai diktatúra érdekében dolgoznák már évek óta.

A JUGO-SZLÁV sajtó szerint Olaszország az olasz-jugo-szláv határ mentén hatalmas erődgyűrűt épített. Félreverik a harangokat, hogy ez a hadikészültség Jugó-Szlávia ellen irányul amit a legutóbbi olasz hadgyakorlatok befejezése után elrendelt katonai intézkedések is bizonyítanak.

LENGYELORSZÁG kormánya megegyezésre jutott Danzig szabad kikötővel, melynek értelmében megszűnik az eddigi gazdasági háboruskodás és Gdynia lengyel kikötő szabadon veheti fel a versenyt a nagy rész német lakosságú Danziggal, melyet erőszakkal szigeteltek el az anyaországtól a versaillesi békeszerződésben.

NÉMETORSZÁG Ulm városából jelentik, hogy a Harz hegyvidéken 262 embert vetettek börtönbe egyetlen napon a hitlerista barnalngesek. A szerencsétleneket a názi-mozgalom ellenségeinek bélyegezték és ki-sebb-nagyobb büntetést szabtak ki rájuk. Ugyancsak elfogtak egy ötven tagú társaságot a württembergi Heidenheim kas-télyban is, hol állítólag egy Hitler-ellenes forradalom terveit beszélték meg.

AZ OLASZ—szovjet szerződés Mussolini és Potemkin római orosz nagykövet aláírták. A barátsági, megmentőadasi, semlegességi szerződés hét pontból áll s kötelezi a feleket arra, hogy nem kötnék más államok-kal olyan szerződést, amely a két fél valamelyikének ártalmára volna. Egymás ellen gazdasági blokádban nem vesznek részt s ha valamelyiküknek harmadik hatalommal összeütöközése támad, meglegesen viselkedjenek, sőt az oroszok betiltják a fasiszta-ellenes, az olaszok pedig a bolsevista-ellenes agitációt.

A PHILLIPPINI szigetek rendőrsége feladta a reményt, hogy Maude Philip 54 éves volt winnipeg-i tanítónótól élve megtalálják s így abbahagyta a

nyomozást. Még szeptember 11-ikén látták a kanadai származású nőt a tengerparton, Honolulu városa mellett, azóta azonban nyomavészett.

SVEDORSZÁG katonai történetének egyik legnagyobb tragédiája játszódott le 215 évvel ezelőtt Bustvöla környékének hegyvidékén. XII. Károly király híres Carolin-csapatának 2400 katonája fagyott meg ott 1718-ban egy hóvihárban. A hős katonák emlékezetére most hatalmas granitkeresztet állítottak fel, amely messze mérföldekre láthatóan hirdeti a szinte megközelíthetetlen magasságokban az elemekkel folytatott küzdelemben elesett Carolinhősök emlékét.

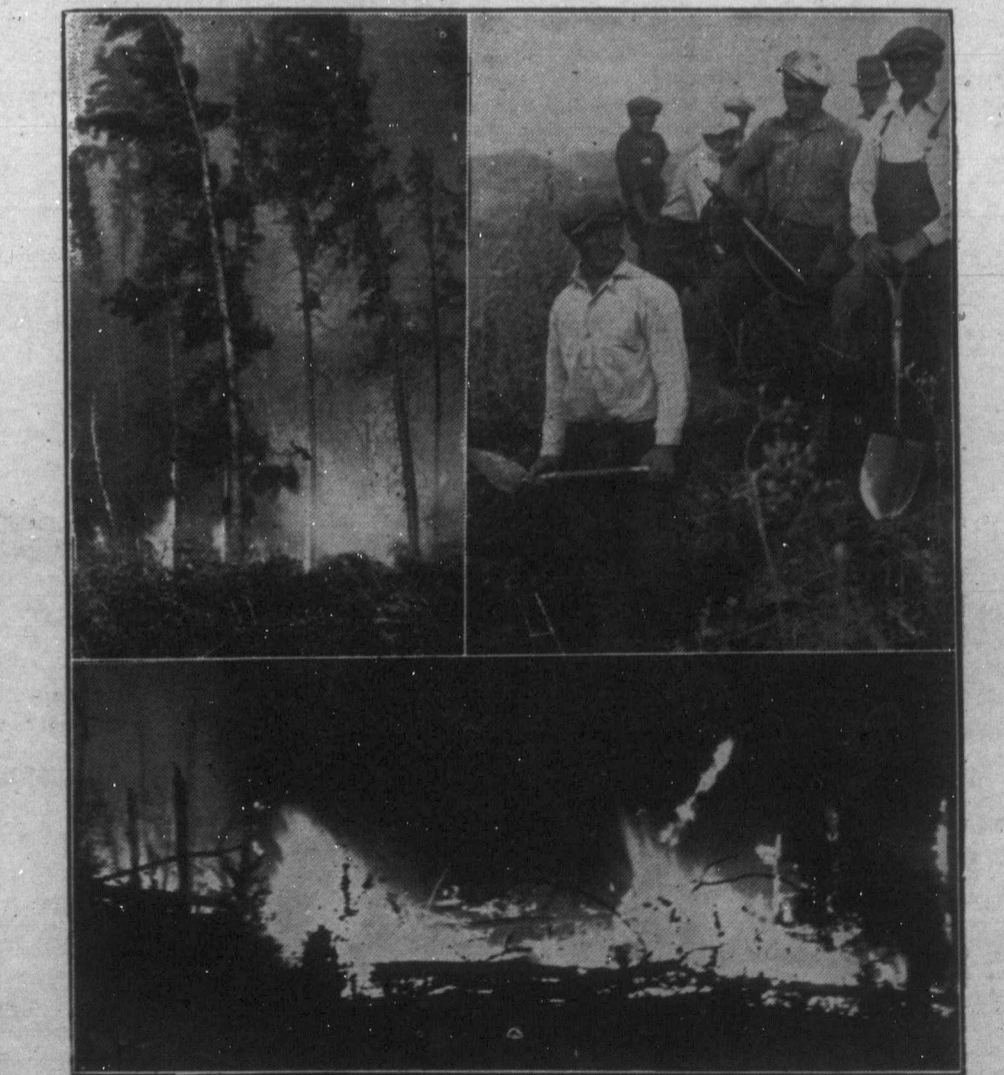
Borzalmas gyilkosság a vonaton

Amikor a prágai gyorsvonat Kassára érkezett, az egyik kocsi-ban nagy börtöndöt találtak, amelynek gazdája nem jelentkezett. A rendőrség kinyitotta a börtöndöt, amelyben női holttestet találtak. A holttest fejé és mindkét lába hiányzott. A törzsen hét szurt sebet állapítottak meg.

Az eljárás során a kassai rendőrség a pozsonyi rendőrségtől azt az értesítést kapta, hogy azon a gyorsvonaton, amely Prágából odaérkezett, szintén találtak egy magára hagyott börtökoffert, amelyben egy női holttest feje és két lába volt. Azonnal megindult a további széleskörű nyomozás. Közben az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a borzalmas bűncselekményt rövid idő előtt követhették el. Az áldozat 25-28 esztendősen lehetett. A fejet valami igen éles szerszámmal vágták le a törzsről.

SAJÁT ZSEBÜKRE KOLDULÓ ACITÁTOROKAT AKAR JÓLTARTANI, VAGY HALADNI A VILÁGGAL?... — JÁRASSA A KANADAI MAGYAR UJSÁGOT!

Magyarok a lángoló öserdő tűzvonalaiban

Jelentettük már, hogy New Brunswicktól British Columbiáig nagy erdőtüzek pusztítottak Kanadaszerte. A legnagyobb veszedelem Ontario egyes vidékein mutatkozott, de volt olyan fatelep Quebecben is, ahol több százan váltak hajléktalanná. A magyar-lakta demanítobai Woodridge, Sprague és Middlebro telepeket is körülnyaldosta az erdőtüz és a közelmultban ugyszólván minden épkezláb embert besoroztak a veszedelem megfékezésére. Állítólag az egyes helyeken felgyújtott tüzeges területekről harapódzott el a tűzvész, mely lángborította az öserdőt.